

**Programa școlară
pentru disciplina**

LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ UCRAINEANĂ

Clasa a IX-a

**Trunchi comun și curriculum de specialitate
pentru filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea
pedagogia învățământului preșcolar**

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru Limba și literatura ucraineană (limba maternă), filiera vocațională, profilul pedagogic, specializarea pedagogia educației timpurii este elaborată în conformitate cu prevederile **Legii Învățământului Preuniversitar nr. 198/2023**, cu **Planul-cadru de învățământ pentru liceu, filiera teoretică, profil pedagogic**, precum și cu **documentele de politică educațională** privind formarea competențelor profesionale în domeniul educației timpurii.

Scopul general al programei

Scopul acestei programe este de a asigura **formarea competențelor specifice domeniului educațional preșcolar și antepreșcolar**, printr-un demers didactic centrat pe elev, care să stimuleze dezvoltarea capacităților cognitive, emoționale, sociale și vocaționale necesare viitorului cadru didactic din educația timpurie.

Programa cuprinde toate activitățile existente în interiorul structurii organizaționale a grădiniței de copii, destinate să promoveze și să stimuleze dezvoltarea intelectuală, afectivă, socială și fizică a fiecărui copil în parte și are în vedere atingerea următoarelor **finalități ale educației timpurii** (de la naștere la 6/7 ani):

- Dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a personalității copilului, în funcție de ritmul propriu și de trebuințele sale, sprijinind formarea autonomă și creativă a acestuia.
- Dezvoltarea capacității de a interacționa cu alți copii, cu adulții și cu mediul pentru a dobândi cunoștințe, deprinderi, atitudini și conduite noi. Încurajarea explorărilor, exercițiilor, încercărilor și experimentărilor, ca experiențe autonome de învățare;
- Descoperirea, de către fiecare copil, a propriei identități, a autonomiei și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;
- Sprijinirea copilului în achiziționarea de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini necesare acestuia la intrarea în școală și pe tot parcursul vieții.

În elaborarea prezentului document s-a ținut cont de tendințele actuale în pedagogie, de evoluția sistemului de învățământ preșcolar înregistrată în ultimii ani (deschidere către abordarea Metodei proiectelor, a activităților integrate, a metodelor interactive de grup etc.), de o serie de aspecte pozitive/dificultăți întâlnite în activitatea la grupă a cadrelor didactice educatoare, precum și de nivelul de maturizare actual al copiilor din grădinițe și de tendințele și evoluțiile în domeniul informațiilor și al tehnologiilor moderne. În același timp, s-a reconsiderat rolul învățământului preșcolar în raport cu celelalte trepte ale sistemului de învățământ.

Programa are în vedere **dezvoltarea profesională inițială a elevilor**, oferindu-le cunoștințe teoretice și abilități practice pentru:

- înțelegerea particularităților de dezvoltare ale copilului mic;
- planificarea și organizarea activităților educaționale în grădiniță;
- utilizarea metodelor interactive și a jocului didactic;
- comunicarea eficientă cu copiii, părinții și colegii;
- respectarea principiilor de incluziune, diversitate culturală și educație multiculturală.

Curriculumul de specialitate este orientat spre formarea competențelor specifice educației timpurii, iar trunchiul comun se aplică tuturor filierelor, asigurând fundamentul educativ necesar pentru toți elevii.

Structura programei

Programa este structurată pe următoarele componente:

1. **Nota de prezentare** – stabilește cadrul general, scopul, principiile și finalitățile programei;
2. **Competențele generale și specifice** – descriu rezultatele așteptate ale învățării și nivelul de formare vizat la finalul ciclului;
3. **Domenii de conținut și conținuturi de învățare** – organizate pe teme și module corespunzătoare domeniilor de competență;
4. **Sugestii metodologice** – oferă repere privind strategiile de predare-învățare-evaluare, adaptate contextului bilingv și specificului educației timpurii;
5. **Standarde curriculare de evaluare** – sunt corelate cu competențele generale și specifice și asigură coerența, echitatea și comparabilitatea rezultatelor învățării.
6. **Standarde naționale de evaluare** - definesc nivelurile de performanță așteptate și servesc drept criterii unitare de apreciere a rezultatelor învățării.
7. **Bibliografie orientativă**

Prezenta Programă are în vedere **specificul cultural și lingvistic al comunității ucrainene din România**, promovând:

- **bilingvismul funcțional** (română – ucraineană) în procesele de predare-învățare-evaluare;

- *integrarea elementelor de cultură, tradiție și spiritualitate ucraineană în activitățile educaționale;*
- *formarea competențelor interculturale, în spiritul respectului reciproc și al diversității;*
- *adaptarea resurselor didactice la nevoile elevilor vorbitori de limba ucraineană.*

Valențe formative

*Prin intermediul acestei programe, se urmărește formarea unui **profil profesional complex**, în care competențele cognitive, emoționale și sociale se îmbină armonios cu cele pedagogice și morale, contribuind la conturarea viitorului **educator de educație timpurie** – un profesionist empatic, creativ și responsabil*

COMPETENȚE GENERALE (CG)

CG1	Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.
CG2	Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.
CG3	Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.
CG4	Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

COMPETENȚE SPECIFICE (CS)
ȘI
EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE (EAI)

CG 1 - Receptarea mesajului oral și scris în diferite situații de comunicare.

Clasa a IX-a
<p>CS 1.1. Analizează ideile, structura și mijloacele lingvistico-stilistice ale textelor pentru a modela propria scriere.</p> <p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● recunoașterea scopului comunicării, a tipului de text și a intenției emițătorului; ● identificarea structurilor comune și a diferențelor dintre două texte (informativ, narativ, argumentativ) și a cadrului comunicativ; ● formularea ideilor principale și diferențierea detaliilor; ● stabilirea legăturilor logice (succesiune, cauză–efect, opoziție); ● exprimarea unei concluzii sintetice asupra mesajului receptat. <p>Curriculum de specialitate (CS):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizează și rescrie un text narativ scurt, adaptând structura și vocabularul la un registru adecvat comunicării educative; ● compară două texte (un fragment literar și unul informativ) din perspectiva intenției comunicative și a mijloacelor expresive specifice limbii ucrainene; ● redactează un scurt text descriptiv sau narativ pe o temă cotidiană, respectând coerența, claritatea și unitatea ideatică;
<p>CS 1.2. Selectarea informațiilor relevante și structurarea lor în funcție de scopul comunicării.</p> <p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● extragerea informațiilor semnificative pentru rezumat, fișă sau prezentare; ● organizarea informațiilor în tabele, diagrame și hărți conceptuale; ● selectarea citatelor și argumentelor utile din surse diferite (text, imagine, audio-video); ● compararea informațiilor din mai multe surse și structurarea lor într-un plan logic. <p>Curriculum de specialitate (CS):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● selectează informațiile esențiale din texte educative sau artistice pentru copii și le sintetizează într-un plan sau o fișă tematică; ● organizează datele extrase din texte, imagini sau materiale audio-video în tabele, hărți conceptuale sau diagrame, evidențiind relațiile logice dintre idei; ● compară două surse (text scris și video/imagini) pe aceeași temă, identificând diferențele de expresie și de impact asupra receptorului.
<p>CS 1.3. Recunoașterea elementelor de coeziune, a intenției comunicative și a atitudinii autorului.</p> <p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● identificarea conectorilor, pronomelor anaforice, repetițiilor, sinonimelor și marcatorilor temporali; ● analiza tonului și a atitudinii autorului; ● observarea mijloacelor lingvistice care susțin intenția de comunicare (informare, convingere, critică, ironie); ● compararea modului în care autori diferiți exprimă idei sau emoții similare; ● redactarea unei scurte analize privind relația dintre limbaj și efectul asupra receptorului. <p>Curriculum de specialitate (CS):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● analizează și adaptează texte literare sau informative pentru a le utiliza în activitățile educative cu preșcolarii; ● exersează exprimarea intențiilor comunicative (informare, convingere, povestire, joc de rol) în contexte educaționale, folosind ton, ritm și expresivitate potrivite relației adult–copil; ● compară și valorifică fragmente din opere literare, folclorice sau educative pentru copii (basmе, poezii, cântece), evidențiind modul în care limbajul exprimă emoții, atitudini și valori morale transmise prin discurs.
<p>CS 1.4. Analizarea mesajelor media (audio, video, digitale) pentru a înțelege scopul, tonul și impactul acestora.</p> <p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● identificarea scopului și tipului de mesaj (informativ, persuasiv, educativ, publicitar);

Clasa a IX-a

- observarea mijloacelor vizuale și sonore care susțin sensul;
- evaluarea credibilității sursei și a intenției emițătorului;
- compararea unui text scris cu versiunea sa multimedia;
- argumentarea opiniei personale privind impactul emoțional și social al mesajului.

Curriculum de specialitate (CS):

- selectarea a două surse (text scris și material video) despre o temă comună și compararea modului în care este transmis mesajul.
- realizarea unui scurt text argumentativ (5–6 rânduri) în care elevii își exprimă opinia despre un mesaj media vizionat.
- organizarea informațiilor esențiale dintr-un articol și un videoclip într-un tabel de tip „*asemănări – diferențe*”.
- crearea, în perechi, a unei mini-prezentări (slide, afiș sau poster digital) care reflectă opinia personală față de mesajul unei campanii media

CG 2 - Utilizarea corectă și conștientă a limbii materne în contexte funcționale și culturale.

Clasa a IX-a⁽⁹⁾

CS.2.1. Formularea de enunțuri clare și corecte, adaptate contextului și interlocutorului.

Trunchiul comun (TC)

- identificarea și aplicarea corectă a structurilor gramaticale și a vocabularului adecvat contextului;
- formularea de mesaje clare și coerente, cu respectarea convențiilor de politețe și adaptarea la interlocutor;
- utilizarea unui limbaj adecvat în funcție de vârstă, statut, rol și situație;
- exprimarea emoțiilor și opiniilor prin mijloace lingvistice și nonverbale adecvate contextului social și cultural;
- reformularea ideilor pentru asigurarea înțelegerii corecte a mesajului transmis.

Curriculum de specialitate (CS):

- redactarea unor texte scurte (descrieri, narațiuni, argumentări) pe teme din universul copilăriei și al activităților educative.
- redactarea unor texte scurte inspirate din teme familiale, școlare sau educative, aplicând structuri lingvistice și conectori adecvați.
- realizarea unor scurte prezentări orale sau digitale, în care utilizează corect conectori logici

CS 2.2. Redactarea de texte funcționale, descriptive, narative, argumentative și reflexive.

Trunchiul comun (TC)

- aplicarea etapelor procesului de scriere (planificare, redactare, revizuire);
- redactarea textelor uzuale (scrisoare, mesaj, anunț, articol, postare informativă);
- elaborarea de compuneri narative și descriptive cu structură clară și logică;
- scrierea de texte argumentative simple, cu idei susținute prin exemple și justificări;
- valorificarea experienței personale și a lecturilor în redactarea textelor reflexive.

Curriculum de specialitate (CS):

- elaborarea unui text narativ pe baza unui plan oferit, respectând structura și logica secvențelor.
- utilizarea conectorilor logici adecvați pentru asigurarea coeziunii și coerenței în redactarea unui text propriu.
- transformarea unui text narativ într-un text informativ (știre/ notă), prin adaptarea registrului, a structurii și a intenției comunicative.

CS 2.3. Exprimarea creativă și expresivă în texte narative și reflexive.

Trunchiul comun (TC)

- identificarea și folosirea figurilor de stil potrivite scopului comunicării;
- adaptarea tonului, ritmului și vocabularului la publicul și mesajul vizat;
- exprimarea originală a trăirilor și atitudinilor prin combinații narative și descriptive;
- utilizarea expresivă a limbii în contexte creative (poezie, jurnal, monolog interior, text liber..)

Curriculum de specialitate (CS):

Clasa a IX-a⁽⁹⁾
<ul style="list-style-type: none"> • <i>elaborarea planului de idei (introducere–cuprins–încheiere) necesar construcției unui text narativ sau reflexiv cu temă personală.</i> • <i>redactarea textelor narative scurte pornind de la un plan stabilit anterior.</i> • <i>revizuirea textelor proprii, cu accent pe claritate, coeziune și expresivitate lingvistică.</i>
CS 2.4. Utilizarea resurselor diverse (dicționare, surse online, materiale media) pentru îmbogățirea și perfecționarea propriile texte.
<p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>identificarea și selectarea surselor variate de informații (dicționare, platforme online, materiale media) adecvate scopului comunicativ;</i> • <i>aplicarea informațiilor preluate din surse diferite pentru îmbogățirea și clarificarea textelor proprii;</i> • <i>redarea și parafrizarea conținuturilor preluate, cu menționarea sursei;</i> • <i>elaborarea unui text informativ scurt, bazat pe informații din surse media, cu respectarea normelor lingvistice și a coerenței mesajului.</i> <p>Curriculum de specialitate (CS):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>utilizarea dicționarului pentru identificarea sinonimelor și a expresiilor adecvate, urmată de rescrierea paragrafului pentru asigurarea varietății lexicale. selectarea informațiilor dintr-o sursă online și adaptarea acestora într-un text scurt, potrivit publicului școlar.</i> • <i>compararea unei știri scrise și a unui videoclip pe aceeași temă, în vederea analizării clarității și a credibilității mesajului.</i> • <i>elaborarea, în grup, a unui paragraf informativ coerent, utilizând date culese din surse diverse (text, imagine, material video).</i>

CG3- Interacțiunea orală și scrisă în contexte cotidiene, școlare și culturale.

Clasa a IX-a
CS 3.1. Participarea activă la conversații, dezbateri, interviuri și proiecte colaborative.
<p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>recunoașterea regulilor de bază ale conversației și a formulelor de adresare adecvate în diverse contexte;</i> • <i>explicarea rolului regulilor conversației și al formulelor de adresare în eficiența dialogului;</i> • <i>implicarea activă în dialoguri tematice, cu respectarea normelor conversației și a adresării adecvate contextului;</i> • <i>ascultarea activă și formularea punctelor de vedere în cadrul dialogului, cu identificarea relațiilor dintre idei și argumente;</i> • <i>colaborarea eficientă în realizarea unor sarcini comune (proiecte, prezentări, interviuri) și formularea de concluzii colective sau decizii;</i> • <i>evaluarea procesului de colaborare și a modului în care au fost respectate regulile de comunicare.</i> <p>Curriculum de specialitate (CS):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>aplicarea regulilor conversației și a formulelor de adresare în contexte educaționale simulate (dialog adult–copil, discuție între colegi, mini-interviu).</i> • <i>participarea activă la schimburi de idei și dezbateri pe teme educative, demonstrând ascultare activă, empatie și cooperare.</i> • <i>organizarea, în grup, a unei prezentări sau activități colaborative, cu formularea de concluzii și evaluarea modului de comunicare și colaborare.</i>
CS 3.2. Ascultarea activă și formularea de răspunsuri, întrebări, clarificări și reformulări.
<p>Trunchiul comun (TC)</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>identificarea întrebărilor necesare pentru clarificarea unui mesaj și a expresiilor de gestionare a conversației (introducere, reluare, încheiere);</i> • <i>explicarea rolului întrebărilor pentru clarificare și al reformulării în îmbunătățirea comunicării;</i> • <i>utilizarea întrebărilor de clarificare și a reformulării ideilor interlocutorului pentru menținerea unui dialog fluent;</i> • <i>oferirea de feedback constructiv, cu aprecierea modului în care răspunsurile contribuie la o comunicare cooperantă;</i> • <i>formularea de răspunsuri argumentate, în ton cooperant, cu utilizarea strategiilor de gestionare a conversației (introducere, reluare, încheiere);</i>

Clasa a IX-a

- evaluarea procesului de comunicare, cu identificarea punctelor forte și a aspectelor de îmbunătățit în gestionarea conversației și a feedback-ului.

Curriculum de specialitate (CS):

- exersarea ascultării active și a reformulării mesajelor în contexte educaționale simulate (dialog adult-copil, discuție în echipă, situații de rezolvare a conflictelor minore), pentru dezvoltarea empatiei și clarității comunicării.
- formularea de întrebări și răspunsuri adecvate în conversații pedagogice, demonstrând interes față de interlocutor și capacitatea de clarificare a sensului mesajului.
- participarea la activități colaborative și jocuri de rol, oferind feedback constructiv și menținând tonul cooperant în cadrul comunicării educative.

CS 3.3. Exprimarea acordului și dezacordului într-o manieră argumentată și respectuoasă.

Trunchiul comun (TC)

- identificarea formulărilor și structurilor pentru exprimarea opiniilor, acordului și dezacordului, precum și a conectorilor logici și a tranzițiilor;
- explicarea rolului argumentelor și contraargumentelor echilibrate în construcția unui discurs coerent și logic;
- utilizarea unui ton respectuos și constructiv în formularea opiniilor și argumentelor, susținute prin exemple relevante;
- analiza argumentelor și contraargumentelor, cu evidențierea relațiilor logice dintre ele;
- formularea și susținerea unui punct de vedere sau a unei concluzii, cu utilizarea de exemple clare și conectori logici;
- evaluarea structurii unui discurs sau argument, cu aprecierea echilibrului între argumente și contraargumente și a relevanței exemplurilor.

Curriculum de specialitate (CS):

- formularea și susținerea opiniilor personale în contexte educaționale simulate (discuții despre comportamente, reguli, valori), folosind argumente clare și exemple adaptate mediului preșcolar.
- participarea la dialoguri și scurte dezbateri pedagogice, exersând exprimarea acordului și dezacordului într-o manieră constructivă, în raport cu ideile colegilor.
- analizarea situațiilor de comunicare din mediul educațional (conflicte, neînțelegeri, discuții cu părinții sau colegii) și propunerea de formulări potrivite pentru exprimarea respectuoasă a opiniilor și soluțiilor.

CS 3.4. Adaptarea limbajului la diferite registre (formal, colocvial, academic, media).

Trunchiul comun (TC)

- alegerea limbajului adecvat scopului comunicativ și interlocutorului, pentru transmiterea clară și coerentă a mesajului;
- identificarea și diferențierea stilurilor de comunicare (formal, colocvial, academic) în funcție de context;
- ajustarea limbajului și a tonului la mediul educațional, profesional sau digital;
- aplicarea regulilor de etichetă și de comunicare responsabilă în mediul online;
- integrarea elementelor culturale și interculturale în exprimarea orală și scrisă.

Curriculum de specialitate (CS):

- exersarea adaptării limbajului la diferite contexte educaționale și sociale (comunicarea cu copiii, colegii, părinții sau partenerii instituționali), prin simulări de dialoguri și prezentări.
- analizarea diferențelor dintre limbajul formal, colocvial și academic și aplicarea lor în activități specifice mediului preșcolar (ședințe, activități de joc, comunicarea cu familia).
- redactarea și prezentarea unor mesaje educative pentru copii sau pentru părinți, utilizând registre lingvistice și tonuri adaptate scopului comunicativ și publicului.

CG 4 . Aplicarea corectă și funcțională a regulilor limbii, folosind un vocabular adecvat și structuri variate.

Clasa a IX-a

CS 4.1. Aplicarea corectă a normelor gramaticale, ortografice și de punctuație în contexte orale și scrise.

Trunchiul comun (TC)

- aplicarea corectă a regulilor de ortografie și punctuație în toate textele;
- utilizarea corectă a structurilor gramaticale, incluzând acordurile și timpurile verbale;
- respectarea regulilor de scriere privind formatarea și punctuația;
- identificarea și corectarea greșelilor frecvente de scriere;

Clasa a IX-a

- explicarea normelor gramaticale și de punctuație prin exemple clare.

Curriculum de specialitate (CS):

- revizuirea textelor proprii, cu evidențierea și corectarea greșelilor de ortografie și punctuație în contexte variate.
- construirea de propoziții complexe pornind de la enunțuri simple.
- completarea unor mesaje educaționale scurte, respectând regulile gramaticale și de politețe.

CS 4.2. Identificarea și explicarea structurilor lingvistice și a valorii expresive a acestora.

Trunchiul comun (TC)

- identificarea categoriilor gramaticale și a structurii sintactice a propozițiilor;
- explicarea modului în care elementele gramaticale contribuie la claritatea și semnificația propoziției;
- analizarea efectului stilistic al diferitelor structuri gramaticale în texte;
- identificarea variațiilor de vocabular și a modului în care acestea susțin intenția comunicativă;
- corelarea structurii gramaticale și lexicale cu mesajul și efectul estetic al textului

Curriculum de specialitate (CS):

- analizarea structurilor lingvistice și gramaticale din texte educative sau povestiri pentru copii, explicând modul în care acestea contribuie la claritate, expresivitate și înțelegerea mesajului.
- exersarea utilizării corecte și variate a conectorilor și a expresiilor specifice limbajului educativ, în redactarea sau prezentarea unor texte scurte (descrierea unei activități, povestirea unui eveniment).
- îmbunătățirea expresivității unui text propriu sau a unui mesaj oral, prin reformulări, înlocuirea repetițiilor și folosirea unor structuri lexicale și gramaticale potrivite contextului comunicativ.

CS 4.3. Utilizarea conștientă, corectă și expresivă a resurselor lingvistice în producerea și revizuirea mesajelor orale și scrise.

Trunchiul comun (TC)

- selectarea cuvintelor și a structurilor care asigură un mesaj clar, coerent și cu impact;
- utilizarea expresiilor idiomatice, a sinonimelor și a neologismelor într-un mod adecvat;
- respectarea normelor gramaticale și stilistice pentru menținerea preciziei și corectitudinii textelor orale și scrise;
- corectarea și îmbunătățirea textelor pe baza feedback-ului primit;
- evaluarea progresului în abilitățile lingvistice și stilistice, cu identificarea punctelor forte și a aspectelor ce necesită îmbunătățiri.

Curriculum de specialitate (CS):

- redactarea și revizuirea unor texte educative scurte (anunțuri, mesaje pentru părinți, descrieri de activități), respectând normele gramaticale și adaptând limbajul la publicul vizat (copii, părinți, colegi).
- exersarea utilizării corecte și expresive a limbii în contexte orale (prezentarea unei activități, povestirea unei întâmplări, explicarea unei reguli), prin aplicarea feedback-ului colegilor și al cadrului didactic.
- corectarea și îmbogățirea unui mesaj propriu sau al unui coleg, prin înlocuirea repetițiilor, folosirea sinonimelor potrivite și adaptarea tonului la scopul comunicativ și la contextul educațional.

CS 4.4. Interpretarea și valorificarea elementelor culturale și interculturale în contexte literare, sociale și creative.

Trunchiul comun (TC)

- recunoașterea și analizarea valorilor reflectate în texte literare și nonliterare, legate de aspecte culturale, morale și sociale;
- compararea tematicii și motivelor culturale din literatura ucraineană cu cele din literatura română sau europeană;
- crearea de texte și proiecte care reflectă și promovează identitatea culturală și diversitatea;
- folosirea limbajului și a formelor de expresie culturală pentru a manifesta respectul față de alte culturi și pentru a susține cooperarea interculturală.

Curriculum de specialitate (CS):

- analizarea și valorificarea elementelor culturale și tradiționale ucrainene și române (obiceiuri, sărbători, simboluri) prin realizarea unor prezentări, colaje sau postere care reflectă respectul față de diversitate.
- compararea valorilor morale și culturale din texte literare și populare pentru copii (ucraineană – română – europeană) și discutarea modului în care acestea pot fi transmise prin activități educative.

Clasa a IX-a

- crearea, în grup, a unui produs cultural-educativ (eseu, poezie, afiș, mini-spectacol, clip video) care promovează identitatea proprie, toleranța și dialogul intercultural în comunitate.

CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII

Clasa a IX-a

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
1.1. Comunicare orală	<ul style="list-style-type: none">• Fundamentele comunicării orale: emițător – mesaj – receptor – cod – canal – context; tipuri de comunicare (formală / informală; verbală / nonverbală / paraverbală); funcțiile comunicării în interacțiunea cotidiană.• Exprimarea opiniilor și atitudinilor: formule de opinie, acord / dezacord; justificare simplă a punctului de vedere; exprimarea emoțiilor prin mijloace verbale și nonverbale.	<ul style="list-style-type: none">• Comunicarea orală în contexte extinse: interviuri culturale, dezbateri tematice, prezentări orale elaborate despre identitate, tradiții, comunitate.• Analiza nuanțată a tonului, ritmului și atitudinii în dialoguri literare și dramatice.• Argumentarea opiniilor în contexte culturale și sociale (limbă maternă, migrație, viața comunității).

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	<ul style="list-style-type: none"> ● Participarea la conversații și discuții: inițierea, menținerea și încheierea dialogului; conversații tematice despre școală, familie, tradiții, comunitate; mini-dezbateri și discuții ghidate; întrebări pentru clarificare și reformulare. ● Registre, adecvare și etichetă conversațională: limbaj adecvat interlocutorului și situației; reguli de politețe (salut, adresare, mulțumire, scuză, felicitare); adecvarea limbajului la context școlar, familial, digital. ● Mesaje orale – tipuri și funcții: relatare și descriere orală; argumentare simplă; prezentări scurte cu tematică culturală ucraineană. ● Texte-suport și interacțiuni: dialoguri autentice, interviuri scurte, fragmente audio/video (povești, cântece, tradiții, reportaje); conversație cotidiană, discuție ghidată, mini-dezbateri, prezentare orală, activități de colaborare. <i>Observații: Activitățile vizează dezvoltarea comunicării în situații reale, folosind noțiuni de bază privind intenția, tonul și structura mesajului. Interacțiunile se construiesc gradual (dialog – conversație ghidată – mini-dezbateri), cu integrarea contextelor digitale. Nu se urmăresc modele retorice complexe.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> ● Situații simulate de comunicare formală (prezentare publică, discurs, moderarea unei discuții). ● Proiecte colaborative cu prezentare publică (momente culturale, evenimente școlare) și utilizarea tehnologiilor digitale ca suport (prezentări, înregistrări audio-video).
2.1. Scriere și redactare	<ul style="list-style-type: none"> ● Funcțiile scrierii: transmiterea informației, descrierea unei situații, persoane sau tradiții, relatarea de evenimente, exprimarea unei opinii sau impresii, formularea de cereri și comunicări practice. ● Etapele redactării: planificare (idei-cheie, schiță, structură), redactare (paragraf clar), revizuire (limbaj, coerență, ortografie), forma finală (claritate, organizare, lizibilitate). ● Tipuri de texte scrise: texte funcționale (mesaj, e-mail, anunț, invitație, cerere), texte școlare (compunere descriptivă / narativă, rezumat, caracterizare, comentariu scurt), texte argumentative simple (opinie + justificare), texte culturale (fișă de lectură, jurnal de lectură, prezentare culturală). ● Constituirea textului: conectori simpli (ordine, cauză–efect, opoziție), paragrafe logice, vocabular adecvat temei și contextului, coeziune prin reluări, pronume, marcatori temporali. ● Norme de scriere: reguli de ortografie și punctuație de bază; despărțirea în silabe; scrierea corectă a cuvintelor uzuale și culturale; folosirea majusculei; formulări clare și precise. ● Integrarea surselor în scriere: extragerea informațiilor din texte scurte, completarea tabelelor / listelor / hărților conceptuale, parafrază simplă, citare elementară (autor – titlu); texte-suport literare și nonliterare, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Scriere avansată: eseu structurat, recenzie, portret de autor, texte culturale complexe (fișă de operă, prezentare de eveniment, text informativ cultural). ● Strategii de redactare: paragrafe tematice, rescriere și îmbunătățire, selecție și filtrare a informațiilor, coerență narativă și logică. ● Tipuri de texte: recenzii și eseuri culturale despre rolul limbii ucrainene, identitate, literatură; texte argumentative cu structură teză–argumente–concluzie; CV literar sau prezentare de autor. ● Utilizarea resurselor documentare variate (presă, baze de date, dicționare, surse digitale) și integrarea critică a acestora în propriile texte..

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	<p>modele de cerere, e-mail, fișă, jurnal, postare și comentariu digital.</p> <p><i>Observații: Redactarea urmărește claritate, coerență și adecvare, fără eseuri complexe sau tehnici avansate. Activitățile includ modele, reorganizări și rescrieri adaptate nivelului funcțional</i></p>	
3.1. Lectură	<ul style="list-style-type: none"> ● Strategii de lectură: lectură globală (tema generală și situația), lectură selectivă (informații relevante), lectură detaliată (indicii lingvistice și narative), identificarea ideilor principale și secundare, hărți conceptuale pentru organizarea informației. ● Tema, mesajul și intenția autorului: teme fundamentale (adolescență, familie, tradiție, iubire, natură), mesaj central (moral, emoțional, social), intenția autorului (a emoționa, a descrie, a provoca reflecție), public-țintă. ● Elemente de analiză ale textelor: structură simplă (introducere – dezvoltare – final), personaje (roluri, trăsături explicite / implicite), spațiu, timp, conflict simplu, marcatori de coeziune, tonul textului. ● Compararea informațiilor din surse diferite: text literar ↔ imagine / grafic / material video; asemănări și diferențe; mini-portofolii de comparații. ● Analiza mesajelor media: scop comunicativ, mijloace vizuale și sonore, tehnici persuasive de bază, credibilitatea sursei. ● Opinie personală argumentată: interpretare proprie, motive și exemple, conectori simpli, respectarea altor puncte de vedere. ● Sinteze și rezumate scurte, extragerea elementelor esențiale, hărți de idei, diagrame Venn, mini-postere cu idei principale. <p><i>Observații: analiza vizează recunoașterea și descrierea, fără terminologie teoretică avansată; accent pe legătura text–elev–experiență.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Aplicarea strategiilor de lectură pe opere literare reprezentative (proză, poezie, text dramatic) și pe texte nonliterare variate. ● Realizarea de fișe și jurnale de lectură pentru texte ucrainene și universale; sinteze și prezentări ale lecturilor. ● Analiza motivelor, simbolurilor și valorilor în operele studiate; observarea rolului naratorului și al perspectivei narative. ● Hărți conceptuale pentru personaje, conflicte, relații între personaje și teme. ● Compararea interpretărilor proprii cu interpretări critice (adaptate nivelului), discuții despre rolul literaturii în formarea identității și a valorilor.
4.1. Elemente de construcție a comunicării	<ul style="list-style-type: none"> ● Norme de ortografie și punctuație (nivel funcțional): scrierea corectă a vocalelor și consoanelor specifice limbii ucrainene; utilizarea semnelor de punctuație în propoziții simple; scrierea corectă a numelor proprii, sărbătorilor, toponimelor; despărțirea în silabe; folosirea apostrofului și a semnelor speciale. ● Structuri morfologice și sintactice de bază: părți de vorbire uzuale; acorduri fundamentale; timpuri verbale de bază; propoziția simplă și funcțiile principale; fraze scurte cu conectori simpli. ● Coeziune și coerență: conectori de bază (ordine, cauză–efect, opoziție); reluarea informației prin pronume și sinonime; organizarea paragrafului (idee principală + detalii); secvențialitate logică în texte scurte. Resurse lexicale și semantice: sinonime, 	<ul style="list-style-type: none"> ● Aplicarea normelor de ortografie, punctuație și gramatică în redactarea și rescrierea textelor proprii și ale colegilor. ● Analiza structurilor morfologice și sintactice în fragmente literare și nonliterare, cu rescrieri care modifică registrul sau perspectiva. ● Identificarea și interpretarea mijloacelor lexicale și stilistice (figuri de stil, registru, ritm, punctuație expresivă) și transferul lor în propriile texte. ● Exerciții de îmbunătățire a coeziunii și coerenței (alegerea conectorilor, organizarea paragrafelor, compararea unor texte mai clar / mai puțin clar redactate). ● Activități de reflecție asupra limbii ca instrument de expresie estetică, culturală și profesională.

Domenii de conținut	Conținuturi trunchi comun	Conținuturi curriculum de specialitate
	<p>antonime, cuvinte polisemantice, expresii idiomatice și cuvinte afective; diferențierea sensului literal / figurat; utilizarea adecvată a neologismelor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mijloace stilistice uzuale: metafora simplă, comparația, personificarea, epitetele afective, rolul expresiv al repetiției. • Planificarea – redactarea – revizuirea textului și integrarea informațiilor din surse variate (text, imagine, audio). <p><i>Observații: nivel funcțional, orientat spre folosirea corectă a limbii în situații reale, fără terminologie lingvistică avansată.</i></p>	
<p>5.1. Elemente de interculturalitate</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elemente culturale, istorice și sociale reflectate în texte: repere culturale ucrainene (familie, tradiții, simboluri, spații culturale), valori și atitudini transmise prin folclor, literatură și texte nonliterare; elemente de patrimoniu (рушник, хата, калина, Десна, козацтво); legătura tradiție–identitate personală. • Comparații între teme și motive culturale: asemănări și diferențe între motive din literatura ucraineană și română/europeană (familia, copilăria, natura, eroismul); exemple din folclor ucrainean și românesc. • Identitate, perspectivă și puncte de vedere multiple: ton narativ și poziționarea autorului; comparații între perspectiva copilului, adultului, naratorului-observator; plasarea textelor în contextul comunității ucrainene din România. • Respect și deschidere față de diversitate: situații de diversitate etnică, lingvistică, religioasă; limbaj adecvat dialogului intercultural; empatie și valorizarea celorlalte culturi; rolul limbii materne în păstrarea identității. • Proiecte și produse culturale simple: prezentări despre tradiții ucrainene; mini-expoziții de simboluri; pagini de blog sau postări despre sărbători; podcasturi scurte despre obiceiuri de familie; explorarea patrimoniului local și european; utilizarea responsabilă a resurselor media pentru promovarea culturii. <p><i>Observații: nivel descriptiv și aplicat; accent pe identificare, observare, comparație simplă și reflecție personală.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Proiecte culturale comparative Ucraina–România / Europa (simboluri, sărbători, obiceiuri, forme de artă). • Eseuri și prezentări despre identitate, interculturalitate, rolul limbii materne și al literaturii în păstrarea identității. • Dezbateri despre stereotipuri, conviețuire și diversitate; analiza critică a reprezentărilor culturii ucrainene în mass-media. • Studiul autorilor ucraineni din România și al modului în care operele lor reflectă identitatea comunității. • Produse culturale complexe (campanii media pozitive, scenete, expoziții tematice) care promovează respectul, empatia și dialogul intercultural.

Clasa a IX-a

I. LITERATURĂ

Teme propuse:

La alegere: Adolescența sau Joc și joacă

La alegere: Familia sau Școala

La alegere: Iubirea sau Scene din viața de ieri și de azi

La alegere: Aventură, călătorie sau Lumi fantastice (inclusiv SF)

La alegere: Cum citim pentru a înțelege – strategii eficiente de lectură sau Textele care ne inspiră – descoperirea valorilor prin lectură.

La alegere: Autorul și lumea lui – contextul social și cultural al unui text sau Literatura și realitatea – oglindirea societății în opere.

Se vor studia, integral sau fragmentar, 1-2 texte literare pentru fiecare temă, de preferință din epoci diferite. Se vor alege, în ansamblu, atât scrieri în proză, cât și în versuri.

Romane pentru adolescenți

- Григір Тютюнник, «Климко», «Вогник далеко в степу»;

Povestiri scurte

- В. Сухомлинський, «А серце тобі нічого не наказало?», «Білка і Добра людина», «Бо я — Людина»;
- Г. Сковорода «Сліпий і зрячий» (притча);

Narațiuni

- І. Н. Левицький, «Кайдашева сім'я» (повість);
- Г. К. Основ'яненко «Маруся», (повість);
- М. Вовчок, «Кармелюк», (повість);
- Г. К. Основ'яненко «Конотопська відьма», (сатирично-фантастична повість);
- О. Довженко «Зачарована Десна», (автобіографічна повість);
- І. Франко, «Красне писання»; Михайло Коцюбинський, «Intermezzo» (скорочено);

Romane grafice

- М. Богдановський, «Княжа воля» (графічна новела);

Poezie (lirică)

- Тарас Шевченко, «Садок вишневий коло хати»;
- Андрій Малишко, «Пісня про рушник»;
- І. Франко, «Чого являєшся мені»;
- В. Сосюра, «Білі акації», «Коли потяг у даль загуркоче»;
- Павло Тичина, «Ви знаєте, як липа шелестить»;
- Тарас Шевченко, «Мені тринадцятий минало», «Тополя», «Причина»;
- Михайло Волошук «Наказ матері»;
- І. Ковач «Спасибі»;
- І. Арделіян «Рушничок що від мами»;
- Леся Українка, «Сім струн»;

Autori ucraïneni din România

- М. Михайлюк «Прозичений кіт», «Гвавт»;
- Михайло Волошук «Наказ матері»;
- І. Ковач «Спасибі»;
- І. Арделіян «Рушничок що від мами»;

Texte dramatice

- Леся Українка, «Лісова пісня»;
- Г. К. Основ'яненко, «Сватання на Гончарівці»;

Texte nonliterare

De exemplu:

pentru tema Adolescența: Тарас Шевченко, «Мені тринадцятий минало»;

Павло Тичина, «Ви знаєте, як липа шелестить»; etc.

pentru tema Jos și joasă: Уривки з Місяцеліка Василя Скуратівського, традиції і звичаї: веснянки, обряди на св. Івана Купала, Колядки, Фольклорні збірки, Щедрівки, Вертеп, Українські вечорниці,
Г. К. Основ'яненко, «Сватання на Гончарівці» etc.

pentru tema Familia: Тарас Шевченко, «Садок вишневий коло хати»;

Андрій Малишко, «Пісня про рушник»;

І. Н. Левицький, «Кайдашева сім'я» (скорочено); Сімейні обереги: українська хата, рушник, піч, св'ячена вода, мати etc.

pentru tema Școala: І. Франко, «Красне писання»;

Леся Українка, «Сім струн»; etc.

pentru tema Iubirea: Тарас Шевченко, «Тополя», «Причина» (scoroceno);

В. Сосюра, «Білі акації»;

І. Франко, «Чого являєшся мені», etc.

pentru tema Scene din viața de ieri și de azi: Историчні тексти (Козацтво, Запорозька Січ ітд);

М. Вовчок, «Кармелюк»; etc.

pentru tema Aventură, călătorie: Г.К.Основ'яненко, «Конотопська відьма»;

Михайло Коцюбинський, Intermezzo (scoroceno); etc.

- pentru tema Lumi fantastice: Леся Українка, «Лісова пісня»; etc.

II. LIMBĂ ȘI COMUNICARE

1. Producerea mesajelor orale și scrise

Teme posibile

La alegere: Comunicarea între adolescenți sau Comunicarea în familie

La alegere: Școala sau Profesorii și elevii

La alegere: Dialogul și respectul sau Reguli de conviețuire

La alegere: Mediul digital sau Mass-media și viața de zi cu zi

La alegere: Limbajul formal și informal sau Texte funcționale utile în viața cotidiană (cerere, CV, anunț etc.)

La alegere: Carieră și viitor sau Meserii de ieri și de azi

La alegere: Viața sănătoasă sau Mediul înconjurător

Exprimarea orală

- Dialogul - tipuri: conversația cotidiană, discuția argumentativă - reguli ale dialogului (atenția acordată partenerului, preluarea/cedarea cuvântului la momentul oportun, dozarea participării la dialog etc.) - tehnici ale dialogului eficient - adecvarea la situația de comunicare (partener, context etc.) - adecvarea la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune etc.) - structura dialogului (replica, perechi de replici, grupaje de replici etc.) - argumentare și contraargumentare în dialog

- Monologul - tipuri: povestirea / relatarea orală, descrierea orală, argumentarea - reguli ale monologului (contactul vizual cu auditoriul, raportarea la reacțiile auditoriului etc.) - tehnici ale monologului eficient - adecvarea la situația de comunicare (auditoriu, context) - adecvarea la scopul comunicării (informare, argumentare/persuasiune, divertisment etc.) - structura monologului (introducerea, cuprinsul, încheierea)

1.2 Exprimarea scrisă

- tipuri de texte (relatarea unei experiențe personale, descriere, argumentare, rezumat, caracterizare de personaj, povestire, fișe de lectură, jurnal de lectură, referat, eseu structurat; știri, anunțuri publicitare, tipuri de corespondență, formulare tipizate)

- Niveluri de constituire a textului scris: - etapele redactării (pregătirea/documentarea, alcătuirea planului de idei, redactarea, verificarea și corectarea, forma finală) - reguli generale în redactare (structurarea textului, adecvare la situație – de ex. cerințele privind tema textului, limita de spațiu etc. – adecvare stilistică, așezare în pagină, lizibilitate) - etape și reguli specifice de redactare în funcție de tipul de text.

1.3 Niveluri de constituire a mesajului

- fonetic - pronunțarea corectă a neologismelor, alternarea și asimilarea consoanelor - pronunțarea și scrierea vocalelor e și и - scrierea cu majusculă - despărțirea cuvintelor în silabe - folosirea corectă a semnelor de ortografie și de punctuație

- morfosintactic - folosirea corectă a formelor flexionare (articularea substantivelor, forme cazuale) - acordul între predicat și subiect

- lexico-semantic - cunoașterea sensului corect al cuvintelor (în special al neologismelor) - folosirea adecvată a cuvintelor în context - erori semantice: pleonasmul, confuzia paronimică - utilizarea corectă a derivatelor și a cuvintelor compuse - schimbarea categoriei gramaticale - cunoașterea relațiilor semantice (sinonimie, antonimie, polisemie; omonimie) și actualizarea lor în context

- stilistico-textual - adecvarea registrelor stilistice (standard, colocvial, specializat etc.) la situația de comunicare - coerență în exprimarea orală și scrisă

2. Receptarea mesajelor orale și scrise

Teme posibile:

La alegere: Gramatica în acțiune – cum construim propoziții corecte sau Acordul corect – cheia unei exprimări clare.

La alegere: Conectorii logici – cum legăm ideile pentru coerență sau Ortografia contează – scrierea corectă a cuvintelor.

La alegere: Vorbim și scriem corect – exerciții de exprimare funcțională sau De la greșeală la formă corectă – autocorectarea în comunicare.

La alegere: Particularitățile limbii ucrainene comparate cu limba română sau Cuvinte care seamănă, dar înseamnă altceva – falșii prieteni între limbi.

La alegere: Evaluarea propriilor competențe – ce știu și ce mai am de învățat sau Gramatica și stilul – armonia dintre formă și expresie.

2.1. Receptarea diverselor tipuri de mesaje

- schema comunicării concepută de Roman Jakobson (componentele și funcțiile actului de comunicare)
- informația verbală în mass media - factori care înlesnesc sau perturbă receptarea (codul, canalul, contextul)
- principiile ascultării active

2.2 Niveluri ale receptării

- fonetic, ortografic și de punctuație - influența elementelor paraverbale asupra înțelegerii mesajului oral - rolul semnelor ortografice și de punctuație în înțelegerea mesajelor scrise
- morfosintactic
 - părțile de vorbire flexibile: substantivul (fel, număr, gen, cazuri, funcții sintactice); articolul (clasificare); adjectivul (flexiune, grade de comparație, funcții sintactice, ortografii); pronumele (tipuri, adjective pronominale, funcții sintactice, ortografierea formelor pronominale); numeralul (clasificare, cazuri, funcții sintactice, ortografierea numeralelor); verbul (diateze, moduri, timpuri, funcții sintactice);
 - părțile de vorbire neflexibile: adverbul (clasificare, grade de comparație, funcții sintactice, ortografierea adverbelor); conjuncția (clasificare); prepoziția; interjecția (clasificare, funcții sintactice, valori expresive, punctuația interjecției);
- lexico-semantic - cuvântul, structură; categorii semantice: sinonime, antonime, omonime; neologisme, regionalisme, arhaisme; vocabularul limbii ucrainene; mijloace de îmbogățire a vocabularului: interne (derivarea, compunerea), externe (împrumuturile și neologisme), Accentul. Principalele caracteristici ale accentului în limba ucraineană; Semnele speciale folosite în alfabetul ucrainean (apostrof, accentul).
- stilistico-textual - rolul figurilor de stil, al procedeelor artistice, al elementelor arhaice și regionale - receptarea în funcție de tipurile de tipuri de texte (ficționale și nonficționale) - receptarea în raport cu genurile și speciile literare în care se încadrează textele
- nonverbal și paraverbal - influența elementelor nonverbale și paraverbale asupra înțelegerii mesajului oral
- sintaxa propoziției (părți de propoziție: principale, secundare; acordul gramatical între predicat și subiect; acordul atributului cu partea de vorbire determinată);
- sintaxa frazei (propoziția – criterii de clasificare, felul propozițiilor).

SUGESTII METODOLOGICE

1. Comunicare orală

Metode de predare:

Dialoguri ghidate: Organizați discuții pe teme educaționale și culturale, în care elevii să aplice formule de adresare adecvate și să exerseze ascultarea activă. Aceste dialoguri vor include teme ca „Respectul în educația timpurie” sau „Importanța diversității în educație”.

Exerciții de argumentare: Elevii vor participa la mini-dezbateri pe teme din educația timpurie, unde vor dezvolta argumente clare și concise. Exemplu de temă: „De ce este esențial ca educația timpurie să fie adaptată diversității culturale?”.

Simulări de interviuri educaționale: Elevii vor efectua simulări de interviuri educaționale, în care vor interacționa ca educatori și copii. Aceasta va ajuta la observarea dinamicii limbajului și a atitudinii în relația educator-copil.
Texte-suport: Dialoguri autentice, interviuri educaționale, fragmente de radio/podcast, discursuri scurte, scene de film, reportaje culturale.

2. Scriere și redactare

Metode de predare:

Redactarea de texte funcționale: Elevii vor crea mesaje educaționale, cum ar fi invitații pentru activități educaționale sau mesaje pentru părinți. Aceste texte vor respecta normele gramaticale și vor fi adaptate în funcție de publicul țintă.
Construirea argumentării: Elevii vor învăța să redacteze texte argumentate, aplicând structura „teză – motive – exemple – concluzie”. Aceste texte vor aborda subiecte educaționale, cum ar fi integrarea limbii ucrainene în educația timpurie.

Revizuirea textelor: Elevii vor practica revizuirea textelor proprii prin aplicarea unui feedback colegial. Acest proces va include verificarea coerenței, clarității și adecvării stilului.

Texte-suport: Texte literare scurte (poezii, micro-proză), texte funcționale (anunțuri, invitații, cereri), articole educaționale.

3. Lectură și analiză

Metode de predare:

Lectura ghidată: Elevii vor citi texte educative și literare, exersând strategii de lectură globală, selectivă și detaliată.
După fiecare lectură, elevii vor discuta ideile principale și secundare ale textului, vor analiza intenția autorului și vor extrage elemente cheie din structură.

Compararea surselor: Elevii vor compara surse diferite (text literar și material video) pe aceeași temă, analizând modul în care sunt prezentate ideile. Aceste exerciții vor include teme ca „Importanța jocului în educația timpurie”.

Sinteza textului: Elevii vor crea hărți conceptuale și sinteze ale textelor citite, pentru a structura informațiile într-un mod clar și coerent.

Texte-suport: Poezii, proză, articole educaționale, materiale multimedia.

4. Elemente de construcție a comunicării

Metode de predare:

Corectarea textelor: Activitățile vor include exerciții de corectare a greșelilor de ortografie și punctuație în texte educaționale, îmbunătățind astfel claritatea și precizia limbajului.

Exerciții de construcție a propozițiilor: Elevii vor crea propoziții complexe și vor exersa corectitudinea sintactică.
Exemplele vor include propoziții educative despre comportamentele copiilor în educația timpurie.

Redactarea textelor educaționale: Elevii vor redacta mesaje educaționale scurte pentru părinți sau copii, folosind un limbaj adecvat și respectând corectitudinea gramaticală.

Texte-suport: Texte educaționale (mesaje pentru părinți, copii), articole educaționale, exemple din literatura educațională.

5. Elemente de interculturalitate

Metode de predare:

Proiecte interculturale: Elevii vor realiza proiecte de mediere culturală, cum ar fi un poster sau o prezentare despre tradițiile ucrainene și românești. Aceasta va promova respectul față de diversitate și va încuraja schimbul cultural.

Dezbateri interculturale: Elevii vor participa la dezbateri interculturale, discutând despre rolul educației interculturale în educația timpurie și cum pot învăța copiii despre diversitatea culturală.

Compararea valorilor culturale: Elevii vor analiza texte literare din literatura ucraineană și română, comparând temele și valorile reflectate și discutând despre modul în care aceste valori sunt transmise prin educație.

Texte-suport: Texte literare și folclorice ucrainene și românești, materiale educaționale pe tema diversității culturale.

STANDARDE CURRICULARE DE ÎNVĂȚARE

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Навчальна програма з української мови та літератури, IX-ий клас;
Українська література, підручник для XI го класу, вид. «Дніпро», Київ, 2001;
Дорошенко С. І, «Методика викладання української мови», вид. «Вища школа», Київ, 1989.
Антологія української поезії – С. 271., Київ, 1984.
Українська поезія кінця XX – початку XXI століття

Методика викладання української літератури
 Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000.
 Наукові основи методики літератури. За ред. Н. Волошиної – К., 2002.
 О. Савченко, Дидактика початкової школи. Підручник для студентів педагогічних факультетів, видавництво Абрис, Київ 1997

СПИСОК ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ

<https://sites.google.com/> - Інтерактивні методи навчання
[https://knowledge.allbest.ru/Уроки української літератури, їх особливості та класифікація](https://knowledge.allbest.ru/Уроки_української_літератури,_їх_особливості_та_класифікація)
<https://vseosvita.ua/library/u-magazini-dialog-z-prodavcem-257087.html>
<https://osvita.ua/school/literature/f/76477/>
http://8next.com/umova3/8674-tv_ukrl3_34.html
<https://www.ukrlib.com.ua/styslo/printit.php?tid=3339>

Заєць, Валентина Григорівна — Методика навчання української мови на текстовій основі (8-9-і класи з поглибленим вивченням) (2016)

Un manual/metodică care tratează lucrul cu texte pe baza textului (text orientovana методика) — utile etapele procesului de scriere, analiza textelor, revizuire. Grinchenko eLibrary

Порядченко, Леся Анатоліївна — Методика навчання української мови (2017) — матеріали навчально-методичного характеру

Aceasta include componente precum письмо, говоріння, читання, міркування etc. Bună pentru partea de redactare, coerență, normele limbii. Grinchenko eLibrary

Сучасна українська літературна мова з практикумом — Львів: навч. посібник (Stakhiv M. O., Krochmalna G. I.) (2015)

Conține teorie și practică privind limba literară, normele gramaticale, ortografice etc., ceea ce este util pentru corectitudine și claritatea mesajului. Факультет педагогічної освіти

Методика навчання каліграфії в сучасній початковій школі. 1–4 класи — вид. «Ранок»

Deși este pentru ciclul primar, oferă idei metodice de lucru cu scrisul, ortografie, caligrafie — utile pentru fundamentul normelor scrierii. books-shop.com.ua

„Як за допомогою сучасних художніх текстів розвивати в учнівства навички письма та цікавість до читання – готовий інструментарій для вчителів”, Ірина Троян (articol, NUS)

O resursă practică cu exerciții și metode pentru stimularea scrierii și colaborarea cu textele schimbătoare — pentru claritate, motivare, revizuire.

Videoclipuri educative (YouTube, UNICEF, Tdh România etc.), fișe de reflecție.

Aplicații de editare (Canva, CapCut, Wordward, H5P etc), internet.

GRUP DE LUCRU

Nume și prenume	Grad didactic/ Titlu științific	Instituție de apartenență, localitate, județ
CRAINICIUC ANTONETA CORNELIA	Prof., grad didactic I	Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” Siret, Suceava
COVACI ANA-MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Maramureș

MANZUR VIOLETA	Prof., grad didactic I	Liceul Teoretic „Iulia Hașdeu” Lugoj, Timiș
KRAUCSUK MIHAELA	Prof., grad didactic I	Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” – Sighetu Marmăției, Maramureș
SAUCIUC ILIE	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
MARTINEAC DELIA MIHAELA	Prof., grad didactic I	Colegiul Național „Mihai Eminescu” Suceava
SZABO-CONDREI MARIA	Prof., grad didactic I	Inspectoratul Școlar Județean Timiș
STIUBIANU ANCA MARIANA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Bălcăuți, Suceava
BOBIC LIVIA	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Sacu, Caraș-Severin
BOBIC MIHAI	Prof., grad didactic I	Liceul Tehnologic "Decebal" Caraș-Severin
ȘTEFAN MARIA ⁽¹³⁾	Prof., grad didactic I	Școala Gimnazială Remeți, Maramureș ⁽¹⁴⁾

COORDONATORI/RESPONSABILI/CONSULTANȚI ȘTIINȚIFICI

Nume și prenume	Funcție/Titlu științific	Instituție de apartenență
BILICI MARIANA	Consilier, prof.	Ministerul Educației și Cercetării
NISTOR CONSTANTIN-CIPRIAN	Consilier, prof. Dr.	Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare
BIVOLARU ALIONA	Conf. Univ. Dr.	Universitatea din București